"వరా వాడికి పెళ్లి చేశాను."

"బావుంది."

"పిల్లాం అందమైనది, చదువు ఉన్నది, గొప్పింటి పిల్ల."

"చాలా బావుంది."

"మా వాడు చిన్నతనం నుండి చలాకైన పిల్లవాడు. శశిచంద్రుడుగంటే ఎంచేసి భక్తిప్రపత్తు ఉన్నవాడు."

"నాకు తెలుసు!"

ప్రత్యాగాత్మ అంతవరకు చెప్పి ఆగాడు. పొగాకు తేయటంగా చీల్చి సన్నగా చుట్టి ఊగ్నాడు.

అతని కళ్లు చుట్టకేసి చూస్తున్నా, వేళ్ళు పనిలో నిమగ్నమైనా మనసు సాంతం మరెక్కడో ఉందని తెలుస్తూనే ఉంది. అతని ఆలోచనలు కొడుకు ప్రవాశలావు చుట్టూ తిరుగుతున్నట్లు సులభంగానే గ్రహించాను.

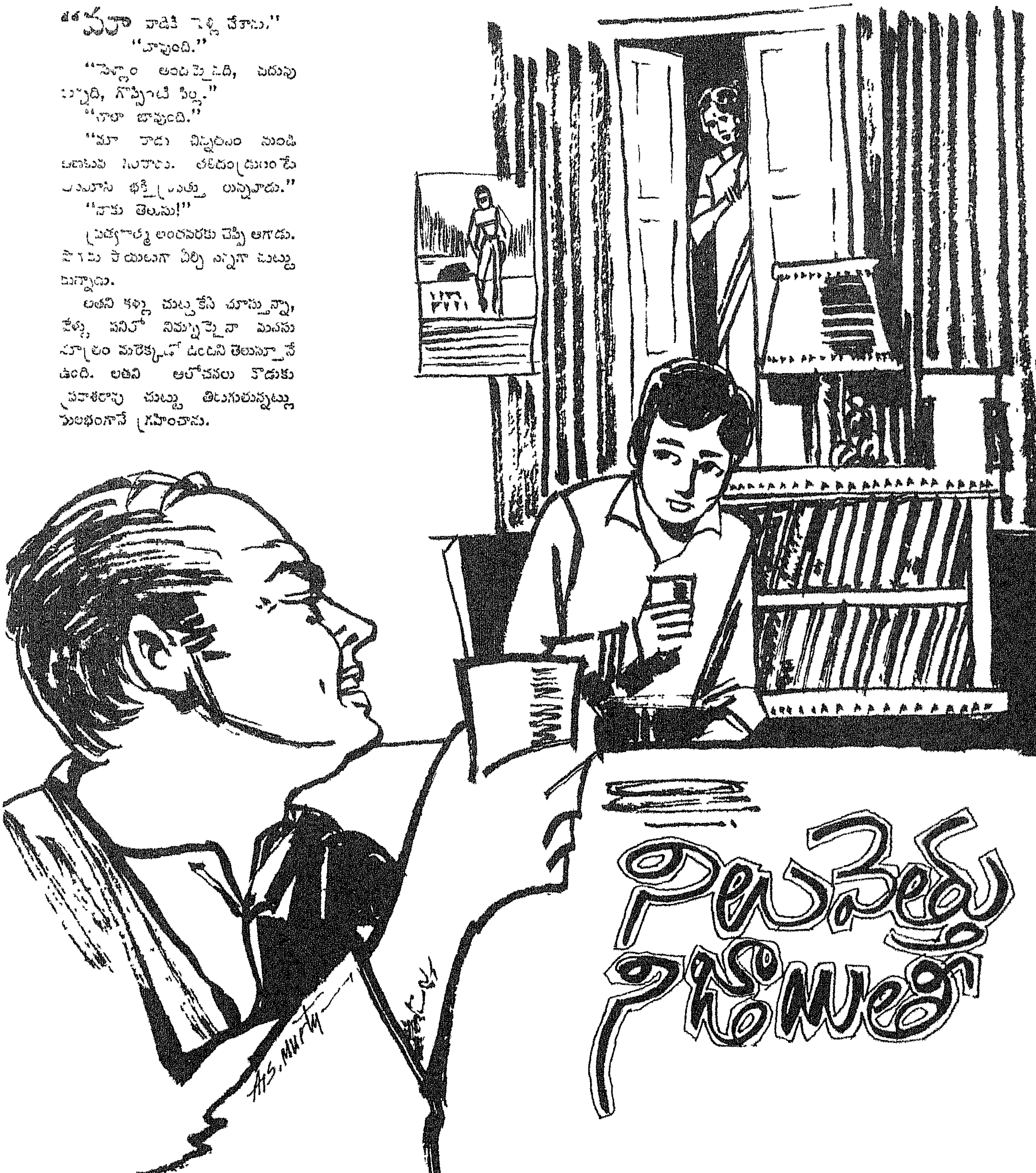

నిలువెత్తు నిజాయితీ

కాటూరు రవీంద్ర-
త్రివిక్రమ్

అతిశయోక్తి పలకడం తెలియని ప్రత్యగాత్మ ప్రతి మాటలో నిజం ఉంటుందనేది అతన్నెరుగున్న వాళ్లందరికీ తెలిసిఉన్న విషయం.

ఒక్కగా నొక్క కొడుకు నెలా పెంచుకుంటారో— అలా పెంచాడు ప్రకాశరావుని. వాడు చెడిపోతే తన కెంత నష్టమో అంచనా వేసుకుని మరీ గారాబం చేశాడు.

కాబట్టి, ప్రకాశరావు చెడిపోలేదు.

'వివాహం విద్య నాశాయ' కాబట్టి చదువు పూర్తి చేశాకనే పెళ్లిసంబంధాల వాళ్లని గుమ్మం తొక్కనిచ్చాడు.

'శోభనం సర్వనాశాయ' కాబట్టి, ఉద్యోగం దొరికిన తరవాతనే కృష్ణవేణి కరకంకిణీ ధ్వనులు ప్రకాశరావు ఎద నిండి అతని కలలు పండిస్తూ, పచ్చటి పసుపు పాదాలతో, కోటి ఆశలతో కోరికలతో కాపురానికి రాగలిగింది.

ప్రకాశరావు స్టేట్ బాంక్‌లో ప్రొబేషన్ ఆఫీసర్‌గా ఉంటున్నాడు. తరుచుగా ఆ మూల నుంచీ ఈ మూలకీ, ఈ మూల నుంచి ఆ మూలకీ బదిలీలు ఉంటూంటాయి.

అప్పుడే హైదరాబాదు, మద్రాసులు చూసి, ప్రస్తుతం విశాఖలో ఉంటున్నాడు. ఈలోగా అతనికి ప్రమోషన్ కూడా వచ్చింది. అతని కిప్పుడో కొడుకు పిల్లాడు కూడాను.

ప్రత్యగాత్మ నాకు చిన్ననాటి మిత్రుడు. మా స్నేహితం నిజాయితీ గలది కాకపోతే ఈ ఊరు వచ్చి అతన్ని చూడకుండా వెళ్లిపోవలిసింది. తీరా వచ్చినందుకు అతను పడిన సంబరం చూశాక నాకు చాలా తృప్తి కలిగింది.

పాత కబుర్లన్నీ అయిపోయాక, అతను ఎక్కువగా చెప్పింది కొడుకు గురించి (ఆ మాటలనే నేను తిరిగి మీకు చెప్తాను). అయితే, అతని మనసులో ఏదో విషయం నలుగుతూ ఉంది. అది మింగలేక, కక్కలేక బాధపడి చివరకు చెప్పడం మొదలెట్టాడు.

"చూడు, మూర్తీ! ప్రకాశం ఈమధ్య కాస్త మారాడేమో ననుకోవలిసి వస్తున్నదోయ్. . ." అన్నాడు చుట్ట వెలిగించుకున్నాక.

పొగలోంచి అతన్ని చూస్తూ "ఏ విధంగా?" అన్నాను.

"మొదట హైదరాబాదులో ఉన్నాడన్నాను కదా? అక్కడున్నప్పుడు వారానికి రెండు ఉత్తరాలు రాసేవాడు. జీతా లందుకోగానే మనియార్డరు పంపేవాడు. మద్రాసు వెళ్లాడు. కృష్ణవేణితో కాపురం పెట్టాడు. కానీ, మారలేదు. ఇప్పుడు విశాఖపట్నం వెళ్లాడు. అక్కడ తండ్రి అయ్యాడు. నన్ను తాతయ్యని చేశాడు. సంతోషమే. ఇప్పుడు నెల కొక ఉత్తరం రావటం గగనంగా ఉంది."

"బహుశః మనియార్డర్లుకూడా ఆగిపోయి ఉంటాయి!"

"నీ ఊహ నిజమే!"

"వాడు మారిపోవడంలో నువ్వు చూసిన కారణం ఇదేనేమోనని నా ఉద్దేశం. అవునా?" సూటిగా అడిగేశాను.

"అవునేమో! కానీ, ఇదొక్కటే అనలేనుకూడా. . ."

నవ్వుకున్నాను.

"చూడు, బ్రదర్! వాడూ పెరిగాడు. తండ్రి అయ్యాడు. రాగూ చొక్కాలు నువ్వు కొనిచ్చిన రోజుల్లో ఉండే భయభక్తులు ఇప్పుడు ఉండకపోవట మనేది సహజ పరిణామం. వాడే కాదు, దేవుడు మరో అవతారం ఎత్తి మానవుడుగా ఈ కలియుగంలో పుట్టినా, అలాగే ప్రవర్తించాలి. ఇది యుగధర్మం. పోతే..."

నా మాటలు ప్రత్యగాత్మ కేమాత్రం రుచించలేదని అతని వాలకమే చెబుతూంది. అందువల్ల అంతటితో ఆగాను.

"నీ కింకా సాంతం చెప్పలేదు" అని లేచి బీరువాలోంచి రెండు ఉత్తరాలు తీసుకొచ్చాడు. ఒకటి నా చేతి కిచ్చి "ఇది నా పేరున కోడలు రాసిన ఉత్తరం. ఫర్వాలేదు చదువు" అన్నాడు.

"మామయ్యగారికి—

మీ అబ్బాయి బుద్ధిమంతుడనీ, గుణవంతుడనీ పొరబడ్డాను. ఇక్కడ యూనివర్సిటీలో ఆయన కున్న ఆడ స్నేహితులు నేరుగా ఇంటి కొచ్చి, నేను అతని అర్ధాంగినన్న కనీస స్పృహ, మర్యాద లేకుండా ప్రవర్తిస్తున్నంటే. . . ఏమీ పాలుపోక ఈ ఉత్తరం మీకు రాస్తున్నాను.

మీరు నేరుగా కల్పించుకుని చేసేదేమీ ఉండదు. కాబట్టి ఉపయోగకరమయిన పద్ధతి అనుసరిస్తే అన్ని విధాలా మంచిది.

—కృష్ణవేణి."

చదవడం ముగించి తల ఎత్తగానే రెండోదికూడా ఇచ్చి—"విశాఖలో ఇన్‌కమ్‌టాక్స్ ఆఫీసులో పనిచేస్తున్న మన బాలకృష్ణ రాసిన ఉత్తరం" అన్నాడు.

"డియర్ ప్రత్యగాత్మ!

నా పరిశోధన ప్రకారం చూస్తే, మీ వాడు నంబర్ వన్ జెంటిల్‌మన్. చంద్రుడికి మచ్చ ఉన్నా భరించే వాళ్లం మనం. అతనిలో మచ్చ లేకపోయినా భరించలేని బలహీనత నీ కెలా కలిగిందో తెలియడం లేదు.

నమ్మక మనేది చాలా ముఖ్యమైన సాధనం. అది లేకపోతే దేవుడుకూడా మన మాటలు వినడు; వినిపించుకోడు. తనని తన తండ్రే నమ్మటం లేదని తెలిసిననాడు నీ కొడుకు నిజంగా మారిపోతాడేమో జాగ్రత్త పడమని హెచ్చరిస్తున్నాను.

—బాలకృష్ణ."

"మొత్తానికి కథ చాలా దూరం నడిచిందన్న మాట!" అన్నాను తెల్లబోతూ.

"ఇప్పు డేం చేయాలో పాలుపోవటం లేదు. ఏమన్నా తోస్తే నువ్వే ఒక సలహా చెప్పాలి" అని ఊరుకున్నాడు ప్రత్యగాత్మ. సలహా చెప్పడం, అందులోనూ ఉచితంగా చెప్పడమంటే మన వాళ్లలో సంబరంగా చెప్పని వాళ్ళు బహు కొద్ది. ఆ కొద్ది మందిలో నేను మొదటి వాడినని నిరభ్యంతరంగా చెప్పుకోగలను.

"నేను నీకు సలహా చెప్పలేనేమో కానీ, అనకాపల్లిలో కొద్దిగా పని చూసుకుని, అటు విశాఖ వెళ్లి మీ కోడలు, బాలకృష్ణలు రాసిందాంట్లో ఏది నిజమో తెలుసుకునే ప్రయత్నం చెయ్యగలను."

"అక్కడి కదే చాలు" అని తృప్తి ప్రకటించాడు.

"నా పరిశోధన కోసం నువ్వింకో పనికూడా చెయ్యాలి."

"ఏమి టది?"

"మీ వాడి చదువు నిమిత్తం నా దగ్గర రెండు వేలు అప్పు తీసుకున్నట్టు గామా, ఆ డబ్బును వాయిదాల పద్ధతి మీద నాకు తీర్చవలసిందనీ నీవూ ఒక లేఖ రాసి నా చేతి కివ్వు!"

ప్రత్యగాత్మ అర్థం కానట్టు చూశాడు.

"నేనేమీ తీసను లేవయ్యా. . . ఇదుగో, రెండు వేలకి చెక్కు రాస్తున్నా తీసుకో. ఈ రీత్యా మీ వాడిమంచీ ఏ విలువడబ్బు ఉన్నా బయట కొచ్చేస్తుంది. ఏమం టావు?"

"మూర్తీ! నీ బుర్ర అమోఘం. నాకు చెక్కు అవసరం లేదు గానీ, అలాగే కానియ్యి. నాకు మనుషుల మీద, అందునా మిత్రుల మీద నమ్మకం

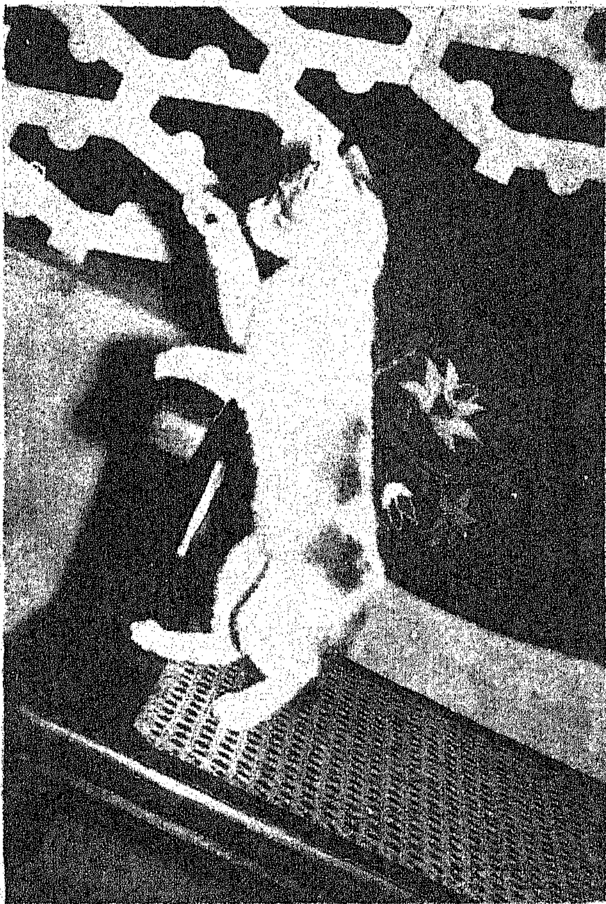

పిల్లి పెత్తనం

ఫోటో—ఎమ్. మల్లారెడ్డి (అవడి)

[illegible] లేదు" లాంటి నేను [illegible] గా [illegible] రాసి [illegible]

● ●

[illegible]

[illegible] వని నేను [illegible] [illegible]

కృష్ణవేణి ఏదో సాధిస్తోంది.

[illegible] గదిమాయిస్తున్నారు [illegible]

[illegible] చెయ్యలేక పోయాను [illegible] అతనే వచ్చి డివతలికి [illegible] "మీరు . " అంటూ [illegible] ఆగిపోయాడు

"మా నాన్నగారి బాల్య స్నేహితుణ్ణి. నన్నెరుగుదుర్ అంటారు."

"నమస్కారం. రండి. లోపలికి రండి" సాదరంగా ఆహ్వానించాడు.

కృష్ణవేణికూడా అంతలోనే సర్దుకుని, "కూర్చోండి" అని మర్యాద చేసింది. కూర్చోవటంతో తృప్తి చెందక గది నాలుగు మూలలూ పరిశీలించడం మొదలెట్టాను.

ఫర్వాలేదు! కృష్ణవేణికి ఇల్లు చక్కగా [illegible] కోవటంలో సర్టిఫికెట్టు ఇవ్వవచ్చును. [illegible] డలకి అందమయిన పెయింటింగ్‌లు [illegible] గిలించి ఉన్నాయి. కుర్చీలు, బల్లలు [illegible] మద్చుటగా ఎక్కడ ఉండవలసినవి [illegible] క్కడ ఉన్నాయి.

అంతలోనే కాఫీ, బిస్కట్లు తెచ్చి [illegible] ముందు ఉంచింది.

"ఇప్పుడు డీవర్ని [illegible]?" [illegible] బిస్కట్ తుంచి నోట్లో [illegible] న్నాను. ప్రకాశరావు ఎదురుగా [illegible] ని, తనుకూడా కాఫీ సేవిస్తూ [illegible] తో వినయంగా, గౌరవంగా మాట్లాడు [illegible] న్నాడు.

వింటున్నాను.

"ఇక్కడ 'కాస్ట్ ఆఫ్ లివింగ్' చాలా దారుణమండీ! పెద్ద జీతాల వాళ్ళకే ఉక్కిరి బిక్కిరిగా ఉంటుంది. మరి చిన్న జీతాల వాళ్ళెలా గడుపుకొస్తున్నారో"

కాఫీకప్పు టేబుల్ మీద ఉంచి ఓ చిరునవ్వు నవ్వాను

విశాఖపట్నం గురించి ఆతని కన్న నాకే బాగా తెలుసు [illegible] నేనిపాము [illegible] ముందు [illegible] నవ్వు [illegible] మాటుతుంది?

అయినా, [illegible] వాడిలా అన్నీ [illegible]

[illegible] తో అడ్డం వచ్చా.

"ఇక్కడ [illegible] మా [illegible] న్, మంచి [illegible] [illegible] లని [illegible] లన్యంతరం లేదంటే [illegible]"

[illegible] తరవాత మంద [illegible] చేశాడు.

"మీరు నన్ను అపార్థం చేసుకున్నట్టుంది! ప్రైవేటు మాస్టారుగా కాదు, బాంక్ ఉద్యోగిగా ఇక్కడ ఉంటున్నాను. మీరు చూసిన స్టూడెంట్సు మా బాంక్ ఉద్యోగుల తాలూకు వాళ్ళే. ఇంగ్లీషు, లెక్కలు చెప్పమంటే— అందులో ఎవా [illegible] డెంటుగా రమ్మాయికూడా ఉండటంతో మొహమాటం తప్పలేదు."

నేను చెదరలేదు [illegible] గా నవ్వేగా, "అయితే, మొహమాటానికి పనికిరాని వాణ్ణి నేనే నన్న మాట? !" అన్నాను.

అతను కొన్ని క్షణాలు మౌనంగా ఉండిపోయాడు. మెల్లగా ఇలా అన్నాడు: "అసలు సంగతి—మా కృష్ణకి అను మానం జాస్తి"

భార్య గురించి చెబుతున్నట్టు గ్రహించాను. ఆ సమయంలో కృష్ణవేణి అక్కడ లేదు.

[illegible]

చిత్రం - శ్రీ బాలయ్య (సిద్దిపేట)

నేను [illegible]

"నాకు [illegible], నీ మీద చెదరని [illegible], [illegible] ఆవిడకి [illegible] తరవాత [illegible]

[illegible] సంతోషం [illegible] కోపం [illegible] చేసుకొ [illegible]

"[illegible]" [illegible] వింటున్నాను [illegible]

[illegible] పోయాడు

"ఈ విషయం గురించి నాన్నగారు నా కెన్నడూ చెప్పలేదు"

అంతే నవ్వుతూ అడిగాను.

"ఆ దస్తూరి మీ నాన్నదేనని, ఆ సంతకం ఫోర్జరీ కాదని నమ్మకం ఉన్నదా ముందు?"

నొచ్చుకుంటూ— "ఎంత మాట?!" అన్నాడు.

"అయితే, విను. మీ నాన్న సంగతి నీ కంటే నాకే బాగా తెలుసు వాడికి స్వాభిమానం జాస్తి. కొడుకు ముందు తన కష్టసుఖాలు చెప్పుకోవటంచిన్నతనంగా భావించే మనస్తత్వం వాడిది."

తల వంకించి, "మీరు శ్రమ అనుకోక పోతే రేపొకసారి మా బాంక్‌కి రాగలరా?" అన్నాడు.

"అలాగే" అన్నాను, కుర్చీ ఖాళీచేసి.

మరో అయిదు నిమిషాలకి ఆ ఇంటికి అరవై గజాల దూరంలో నాలో నేనే ఆలోచిస్తూ నడుస్తున్నాను.

● ● ●

"ఈ డబ్బు ఇవ్వడంతో నీ కెలాంటి ఇబ్బందీ లేదనుకుంటాను—" డ్రాఫ్టు అందుకుంటూ అడిగాను.

"అలాంటిదేమీ లేదు. మా నాన్న గారి ఋణభారం తగ్గించటంలో నాకు ఎంతో తృప్తి ఉంది. ఇది నేను నెలనెలా దాచుకున్నడబ్బులోనిదే. ఎటొచ్చీఅనుకున్న పని మాత్రం చెయ్యలేకపోయాను." బాధగా అన్నాడు.

"ఏమిటది?" అన్నాను కుతూహలంగా.

"ఆ మధ్య నాన్నగారికి మస్తిష్కం [illegible] నాకు తెలిసిన స్పెషలిస్టు దగ్గరకి తీసు కెళ్ళాను— పరీక్ష చేశాక బాటుగా [illegible], 'లంగ్ కాన్సర్' ప్రారంభదశలో ఉన్నదని, ఆపరేషన్ చేయిస్తే బాగుపడే అవకాశం ఉందని చెప్పాడు. అందు కోసం రెండు వేలు దాకా కావచ్చని చెప్పాడు..." ✱